L-ANĠLI FIL-ĦAJJA TA' ĠESÙ

Marcello Ghirlando

Iż-żmien qaddis tal-Milied jerġa' jġibilna quddiem għajnejna x-xena tat-twelid ta' Ġesù f'Betleħem. Huwa xenarju li fih San Luqa jippreżentalna d-dehra li tgħaxxqek tal-kant tal-anġli fil-lejl tat-twelid tal-Messija, Bin David (Lq 2:13-14). Quddiem xena bħal din tajjeb li nsaqsu lilna nfusna: kemm jissemmew l-anġli fil-Vanġeli? X'inhu l-irwol tagħhom fil-ħajja ta' Ġesù?

Nagħmlu dawn il-mistoqsijiet aktar u aktar minħabba l-interess kbir li l-anġli[1] jqanqlu anke fid-dinja tal-lum. David Albert Jones, fl-introduzzjoni għal ktieb tiegħu *Angels, A History* hekk jikteb testwalment: "*Angels are acknowledged in each of the three great "Abrahamic" religions – Judaism, Christianity, and Islam – and among Christians their appeal is broad enough to extend from Russian Orthodoxy to American Evangelical Protestantism. Those post-Christian forms of spirituality, which are sometimes termed 'New Age', also lay claim to the guidance and healing of angels. While Church attendance, at least in Western Europe, has declined, angels are as popular as ever. In an age that prides itself on scientific rationality, belief in angels seems not quite respectable. Yet these ethereal beings are now subject of innumerable references, depictions, and allusions in the electronic ether. At the time of writing, an Internet search for 'angel' registered 280,000,000 hits, which was, for example, five times as many as 'Christianity' and six times as many as 'astronomy'.*"[2]

Li kieku kellna nistaqsu min huma l-anġli fl-Iskrittura Mqaddsa, kieku jiena nwieġeb bil-kelma, mistoqsija li jagħmel l-awtur, li nsibu fl-Ittra lil-Lhud 1:14: "*Mhumiex huma wkoll spirti qaddejja, mibgħutin biex jaqdu lil dawk li għandhom jiksbu s-salvazzjoni?*" L-awtur jiddeskrivi b'mod preċiż min huma u x'inhu r-rwol tal-anġli: spirti qaddejja - mibgħutin - biex jaqdu – lil dawk li għandhom jiksbu s-salvazzjoni.

Niftakru li din il-mistoqsija retorika li jagħmel l-awtur tal-Ittra[3] hija misjuba fl-ewwel parti tal-kitba tiegħu; fiha l-awtur jitkellem mir-rivelazzjoni ta' Alla permezz ta' Ibnu. L-Iben huwa l-aħħar Kelma tal-Missier (1:1-2:18). F'din l-Ittra l-awtur jenfasizza s-superjorità ta' Ġesù: jiġi mqabbel għall-kobor tal-anġli u l-qadi tagħhom biex is-superjorità tiegħu tidher fl-aqwa tagħha; dan kollu jikkonfermah bl-Iskritturi mqaddsa.

F'dan il-kuntest joħroġ għad-deher min huma u xi rwol għandhom l-anġli: huma "*spirti qaddejja,*" li jiġu "*mibgħutin,*" għall-missjoni ta' qadi, "*biex jaqdu,*" lil dawk li jemmnu

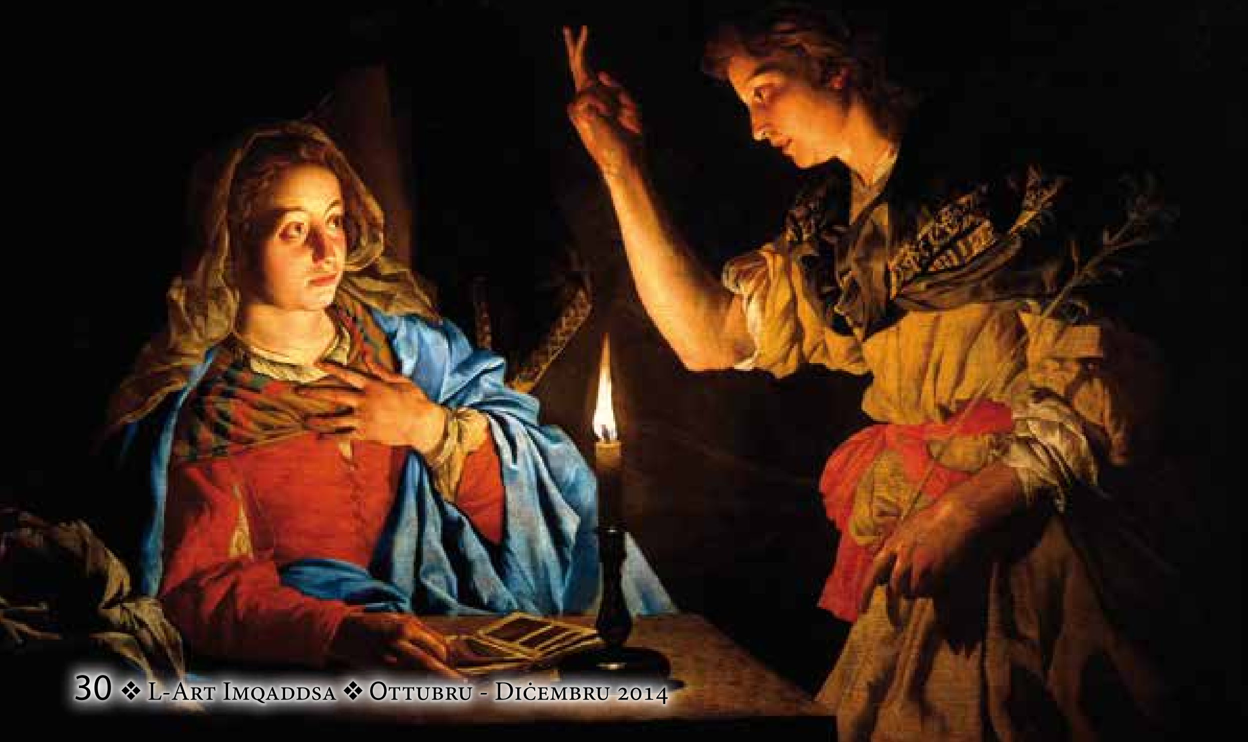

f'Ġesù, lil dawk li minħabba twemminhom spiss iridu jaqdfu u jitħabtu biex jibqgħu fidili. "*Għall-Kristjaneżmu tal-bidu l-azzjoni tal-anġli hija essenzjalment azzjoni, ħidma favur Kristu, qadi għall-ġrajja u l-istorja tiegħu.*" [4]

Fil-Ħajja ta' Ġesù

Irridu ngħidu, qabel ma nagħtu titwila qasira ħafna lejn l-anġli fil-ħajja ta' Ġesù, li "*l-idea tal-anġli misjuba fl-Antik Testment u meqjusa bħala rappreżentanti tas-smewwiet u messaġġiera ta' Alla hija meħuda b'mod naturali mill-awturi tal-Ġdid Testment. L-anġli, per eżempju, huma rrappreżentanti tad-dinja l-oħra (Lhud 12:22; 1 Tim 5:21). Li tkun bħalhom ifisser li tirrifletti din id-dinja (Atti 6:15). Li tiġi mxebbah magħhom ifisser li tkun mxebbah ma' dak li huwa divin (Gal 4:14). Li tkun spettaklu għalihom huwa li tkun spettaklu għad-dinja tas-sema (1 Kor 4:9).*"[5]

Jekk l-anġli huma "*spirti qaddejja, mibgħutin biex jaqdu lil dawk li għandhom jiksbu s-salvazzjoni*", aktar u aktar l-Evanġelisti juru li huma qaddejja tal-Iben ta' Alla magħmul bniedem. Dejjem jiġu msemmija fil-Vanġeli f'relazzjoni mal-persuna u l-missjoni ta' Ġesù Kristu; jakkumpanjaw il-manifestazzjoni tiegħu bħala Messija u Iben ta' Alla mwieled f'Betleħem, jixhdu għall-qawmien tiegħu mill-imwiet u jakkumpanjawh fil-glorja u l-ġudizzju tal-aħħar żminijiet.

Fil-Vanġeli tat-Tfulija huwa anġlu li jħabbar it-twelid verġinali lil Ġużeppi u jmexxih fl-irwol tiegħu ta' dak li kellu jagħti l-isem Ġesù lit-tarbija, imnissla bil-qawwa tal-Ispirtu s-Santu (Mt 1:20.24; 2:13-19). L-anġlu Gabriel, dak "*li qiegħed quddiem Alla*," iħabbar it-twelid ta' Ġwanni l-Battista (Lk 1:11.19); jiġi mibgħut lil Marija ta' Nazaret (Lk 1:26), iħabbar il-ferħ tat-twelid tal-Messija f'Betleħem u miegħu jingħaqdu għadd kbir ta' qtajja' tas-sema jfaħħru lil Alla (Lk 2:9-14).

Waqt il-ministeru tiegħu Ġesù jiġi moqdi mill-anġli (Mt4:11; Mk1:13): "*ġew xi anġli u kienu jaqduh.*". Huwa anġlu li jagħmillu l-qalb fis-siegħa drammatika tal-Ġetsemani (Lk 22:43). Għaliex huwa l-uniku medjatur bejn Alla u l-bniedem, Ġesù seta' jistqarr: "*Tassew tassew ngħidilkom, għad taraw is-sema miftuħ u l-anġli ta' Alla telgħin u niżlin fuq Bin il-bniedem.*" (Ġw 1:51). Ġesù jitkellem mill-anġli; jagħraf l-eżistenza tagħhom bħala waħda għalkollox differenti minn dik tal-bnedmin: lis-Sadduċej, li ġew għandu biex iġarrbuh fuq il-ħajja wara l-mewt, jistqarr: "*Għax il-bnedmin, meta jqumu mill-imwiet, la jiżżewġu u lanqas iżewġu, imma jkunu bħall-anġli fis-smewwiet.*" (Mk 12:25). L-anġli jħarsu liż-żgħar (Mt 18:10) u jingħaqdu fil-ferħ tal-Missier għal kull midneb li jindem (Lk 15:10).

Huma l-anġli l-ewwel li jixhdu għall-ħolqien ġdid tal-qawmien ta' Ġesù mill-imwiet u

jikkonfermaw l-għajn tal-aħbar it-tajba ta' ħajja li kissret il-ktajjen tal-mewt. Mark jitkellem miż-"*żagħżugħ bilqiegħda n-naħa tal-lemin, liebes libsa bajda*" (Mk 16:5) li jħabbar il-qawmien ta' Ġesù ta' Nazaret; dan huwa "*l-anġlu tal-Mulej mis-sema…id-dehra tiegħu kienet bħal berqa; ilbiesu abjad bħas-silġ*" (Mt 28:2-3). Għal San Luqa l-anġli jiġu deskritti bħala "*żewġt irġiel lebsin ilbies jiddi*" (Lq 24:4); bħaż-"*żewġ irġiel libsin l-abjad*" li dehru fi tlugħ il-Mulej fis-sema (Atti 1:10). Għal San Ġwann, Marija ta' Magdala tilmaħ "*żewġ anġli lebsin l-abjad, bilqiegħda, wieħed in-naħa tar-ras u l-ieħor in-naħa tar-riġlejn fejn kienu qiegħdu l-ġisem ta' Ġesù*" (Ġw 20:12).

It-tieni miġja tal-Mulej fil-glorja ser isseħħ anke bil-presenza tal-anġli: "*Għax Bin il-bniedem għandu jiġi fil-glorja ta' Missieru flimkien mal-anġli tiegħu…*" (Mt 16:27; 25:31; Mk 8:38; Lk 9:26). L-anġli għandhom ukoll jieħdu sehem fil-ġudizzju tal-aħħar: "Il-ħsad ifisser tmiem id-dinja, u l-ħassada l-anġli…Bin il-bniedem jibgħat l-anġli tiegħu, u huma jiġbru barra mis-saltna tiegħu kulma jġib it-tfixkil u kull min jagħmel il-ħażen" (Mt 13:39.41.49; 1 Tess 4:16; 2 Tess 1: 7; Apok 15-16).

Is-sehem attiv tal-anġli jidher l-aktar f'relazzjoni mal-ġrajjiet tal-aħħar. L-Apokalissi ta' San Ġwann għalhekk jagħtina dehra tal-aħħar taż-żminijiet, żminijiet li fihom l-anġli se jkollhom rwol varjat u determinanti.[6]

L-anġli huma qaddejja tal-Iben ta' Alla: Hu biss l-uniku Medjatur bejn Alla u l-bniedem. Kull tentattiv biex tingħata importanza żejda lill-anġli, fid-dawl taċ-ċentralità ta' Kristu l-Mulej, huwa miċħud. Jekk, kif aċċennajna diġà, l-awtur tal-Ittra lil-Lhud tambar fuq it-traxxendenza ta' Ġesù, Pawlu fl-Ittra lil Kolossin (2:8) jeħodha kontra kull tip ta' qima li setgħet tingħata lill-anġli, u jistqarr li dawn, flimkien mal-ħolqien kollu, ġew maħluqa fih: "*Hu x-xbieha ta' Alla li ma jidhirx, il-kbir fost il-ħlejjaq kollha; għax fih kien maħluq kollox, fis-sema u fl-art, dak kollu li jidher u dak kollu li ma jidhirx, Troni u Ħakmiet, Prinċipati u Setgħat. Kollox bih u għalih kien maħluq, hu li hu qabel kollox, u kollox fih qiegħed iżomm*" (Kol 1:15-17).

Fid-dawl ta' dan li ġbarna, nistgħu nifhmu aħjar dak li jgħid il-Katekiżmu tal-Knisja Kattolika fuq l-anġli fil-ħajja ta' Ġesù.[7]

"*Kristu hu ċ-ċentru tad-dinja tal-anġli. "Meta jiġi Bin il-bniedem fil-glorja tiegħu u bl-anġli kollha miegħu" (Mt 25,31). Huma tiegħu għax maħluqin bih u għalih: "Għax fih kien maħluq kollox fis-sema u fl-art dak kollu li jidher u dak kollu li ma jidhirx: Troni u ħakmiet, Prinċipati u Setgħat: kollox bih u għalih kien maħluq" (Kol 1,16). Huma wisq aktar tiegħu għax għamilhom ħabbara tal-pjan tiegħu ta' salvazzjoni: "Mhumiex huma wkoll spirti qaddejja mibgħuta biex jaqdu lil dawk li għandhom jiksbu s-salvazzjoni?" (Lhud 1,14).*"

"*Huma hemm, sa mill-ħolqien (ara Ġob 38,7 fejn l-anġli jissejħu "wlied Alla") u tul il-ġrajja tas-salvazzjoni, li ħabbruha mill-bogħod u mill-qrib u qdew il-pjan ta' Alla ħa sseħħ: għalqu l-bieb tal-ġenna tal-art (ara Ġen 3.24) ħarsu 'l Lot (ara Ġen 19), salvaw 'il Ħagar u 'l binha (ara Ġen 21,17), żammew id Abraham (ara Ġen 22,11), il-liġi ngħatat bil-qadi tagħhom (Atti 7,53), mexxew il-poplu ta' Alla (ara Eż 20,20-23), ħabbru twelid (ara Mħal 13) u sejħat (ara Mħal 6,11-24; Is 6,6), għenu 'l-profeti (ara 1 Sl 19,5), biex insemmu xi eżempji. U fl-aħħar kien l-anġlu Gabrijel li ħabbar it-twelid tal-Prekursur u dak ta' Ġesù stess (ara Lq 1,11.26).*"

"*Mill-Inkarnazzjoni sat-Tlugħ fis-sema l-ħajja tal-Verb magħmul bniedem hi mdawra bl-adorazzjoni u l-qadi tal-anġli. Alla "huwa u jdaħħal 'l Ibnu l-Kbir fid-dinja, jgħid: 'Ħa jqimuh l-anġli kollha ta' Alla'" (Lh 1,6). L-għana ta' tifħir li lissnu l-anġli fit-twelid ta' Kristu ma waqaf qatt mit-tifħir tal-Knisja: "Glorja 'l Alla..." (Lq 2,14). Ħarsu t-tfulija ta' Ġesù (ara Mt 1,20; 2,13.19), qdew lil Ġesù fid-deżert (ara Mk 1,12; Mt 4,11), farrġuh fl-agunija (ara Lq 22,43), setgħu jeħilsuh minn idejn l-għedewwa tiegħu (ara Mt 26,53) kif qabel ħelsu lil Israel (ara 2 Mak 10,29-30; 11,8). Huma wkoll l-anġli li "jevanġelizzaw" (Lq 2,10) huma u jħabbru l-Bxara t-tajba tal-Inkarnazzjoni (ara Lq 2,8-14) u tal-Qawmien mill-Imwiet (ara Mk 16,5-7) ta' Kristu. U hemm ikunu meta Kristu jerġa' jiġi, wara li jkunu ħabbru t-tieni miġja tiegħu (ara Atti 1,10- 11), biex ikunu qaddejja tal-ġudizzju tiegħu (ara Mt 13, 41; 24,31; Lq 12,8-9).*"

Minn hawn il-kelma ta' kuraġġ li l-istess Katekiżmu

jagħmel: "*Minn dan jiġi li l-ħajja kollha tal-Knisja tikseb ġid mill-għajnuna misterjuża u setgħana tal-anġli (ara Atti 5,18-20; 8, 26-29; 10,3-8; 12,6-11; 27,23-25).*"

Referenzi

1 Diversi huma l-artikli fuq l-Anġli li nsibu f'diversi Dizzjunarji, per eżempju: Barbaglio, "Angeli", 148-156; Adalberto Sisti, "Angeli/Demoni," in *Dizionario di Teologia Biblica*, ed. Pietro Rossano, Gianfranco Ravasi, e Antonio Girlanda (Milano: EP, 1986), 68-75; Crispin Louis-Fletcher, "Angels, in *Dictionary of Jesus and the Gospels,* ed. J. B. Green, J. K. Brown & N. Perrin. 2nd ed. (Downers Grove: IL; Nottingham: England: Inter-Varsity Press Academic; Inter Varsity Press, 2013), 11-17.Samuel A.Meier, ."Angel I," in *Dictionary of Deities and Demons in the Bible,* ed. K. van der Toorn, B. Becking & P. W. van der Horst, 2nd ed. (Leiden; Boston; Köln; Grand Rapids, MI; Cambridge: Brill; Eerdmans, 1999), 45–50; Jan Willem Van Henten, ."Angel II," in *Dictionary of Deities and Demons in the Bible,* 50-53; Samuel A.Meier, "Angel of Yahweh," in *Dictionary of Deities and Demons in the Bible,* 53-59.

2 David Albert Jones, *Angels, A History* (Oxford: Oxford University Press, 2010), xi-xii.

3 William L. Lane, *Hebrews 1–8*, vol. 47A of *Word Biblical Commentary* (Dallas: Word, Incorporated, 1998), 19-33.

4 Walter Grundmann, Gerhard Von Rad, Gerhard Kittel, "ἄγγελος, ἀρχάγγελος, *ἰσάγγελο*", vol.1 of the *Theological dictionary of the New Testament,* ed.Gerhard Kittel, Geoffrey W. Bromiley & Gerhard Friedrich (Grand Rapids, MI: Eerdmans, 1964), 85.

5 Kittel, "ἄγγελος, ἀρχάγγελος, *ἰσάγγελο,*" 83.

6 Ara. Kittel, "ἄγγελος, ἀρχάγγελος, *ἰσάγγελο,*" 85.

7 *Katekiżmu tal-Knisja Kattolika,* Traduzzjoni Maltija. 1 ed (1997), nn. 331-33.